

ABONAMENTELE

Pentru Sibiu:

lună 85 cr., 1/4 an 2 fl. 50 cr., 1/2 an 5 fl., 1 an 10 fl.

Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe lună mai mult.

Pentru monarhie:

1 lună 1 fl. 20 cr., 1/4 an 3 fl. 50 cr., 1/2 an 7 fl., 1 an 14 fl.

Pentru România și străinătate:

1/4 an 10 franci, 1/2 an 20 franci, 1 an 40 franci.

Abonamentele se fac numai plătindu-se înainte.

TRIBUNA

Apare în fiecare zi de lucru

INSERTIUNILE

Un șir garmond prima dată 7 cr., a doua oară 6 cr., a treia oară 5 cr.; și timbru de 30 cr.

Redacția și Administrația: Strada Măcelarilor Nr. 21.

Se prenumără și la poște și la librării.

În București

primesce abonamente D. C. Pascu, Str. Lipscani 35

Epistole nefrancate se refușă. Manuscrise nu se înapoiază.

Un număr costă 5 cr. și a sa 15 bani rom.

La

Abonament lunar

pentru Februarie st. v.

— cu prețurile din capul foii —

invită

Administrațiunea ziarului „TRIBUNA“.

Neadevăruri oficioase.

Oare va mai fi undeva pe fața pământului popor nutrit din atâtea amăgiri proprii cum este nutrit poporul maghiar?

Se poate că nu va fi fost totdeauna așa. Acum însă de vre-o patru decenii încoace, pare-că amăgirile proprii îi sînt unica lui hrană. Atîta se amăgesc poporul acesta de frunțașii săi, încât, când stă omul să cugete la toate consecuențele amăgirii proprii, trebuie să-l compătimească.

S'au terminat alegerile la dietă. Și se înțelege, că diarele maghiare fiecare după vederile partidului, pe care îl servesc, își face observările sale. Fiecare măgulesce națiunea și țeara din punctul său de vedere, ca să facă pe poporul maghiar să creadă, că el și numai el e națiunea, el și numai el e țeara. Dar' nici unul nu se folosește cu atîta eufază de terminii „națiune“ și țeară în înțeles impropriu, ca oficiosul budapestan „Nemzet“. Ca-și-când „națiunea“ și „țeara“ ar fi numai cu dînsul. El ține una de vre-o câteva zile, că națiunea, că țeara și-a dîs verdictul cu ocaziunea alegerilor din urmă.

Dar' pentru D-zeu, națiunea, dar' țeara a ales acum în campania electorală din urmă?

În fruntea articolului de lege 44 din 1868 se dîce destul de respicat, cine e națiunea politică în Ungaria. Nu alții, decât Maghiarii înșiși, au legiferat, când au adus legea de naționalități și au dîs, că națiunea politică este complexul tuturor cetățenilor din regatul Ungariei.

Ei bine, noi scim, că și legea aceasta fu adusă cu rezerve iesuitice, între altele cu rezerva, ca din națiunea ungară politică cu vremea să se facă un *magyar nemzet*, o națiune maghiară genetică. Aceasta însă până acum nu s'a făcut. Ear' dacă nu s'a făcut, națiunea, după legea maghiară, este încă tot complexul tuturor cetățenilor. Avem dară tot dreptul să întrebăm, este ver-

dictul lui „Nemzet“ al complexului național politic întreg?

Așa scim noi, că din complexul cel mare de 15 milioane de cetățeni parte la alegerile din urmă n'au luat fără alegătorii celor cinci milioane de Maghiari, alegătorii a vre-o câteva sute de mii de Sârbi și Sași și alți Germani de prin Țeara-Ungurească. Popoarele cele compacte și care numără cu milioanele, întrecînd pe Maghiari cu numărul, în părțile răsăritene și de Meađa-noapte ale regatului au stat la o parte ca spectatori liniștiți.

De unde are dar' „Nemzet“ verdictul națiunii? De nicăire. Nici chiar dela națiunea genetică maghiară. Pentru-că și aceasta, dacă a și ales, a trimis 167 de deputați, care de sigur nu sînt pe placul „națiunii“ după-cum și-o închipsește „Nemzet“.

Avem convingerea, că nici „Nemzet“ un simte precum dîce din gură sau precum se exprimă pe hîrtie. Dîce însă și scrie ca să-și facă curaj și să-și facă furiile. Și are dreptate, pentru-că fiori reci trebuie să-și cuprindă pe cei dela „Nemzet“, când vîd pe stăpînul lor în față cu 167 de lup-tători, care se pricep de minune la obstrucțiune, și la spate scie că are pe cei-ce privesc cu brațele încrucișate și așteaptă să vadă ce va să se mai aleagă și din perioada cel nou legislativ al parlamentului neisprăvit, eșit din minoritatea alegătorilor regatului unguresc.

Care va să dîcă, „verdictul națiunii“ de astă dată nici pentru amăgirea proprie maghiară n'are mari prospecte pentru-că națiunea n'a vorbit, ear' cei care au vorbit sînt numai o parte din națiunea după-cum este exprimată în lege.

Oficiosul budapestan stăruie cu toate aceste pe lîngă neadevărurile sale și el trebuie să stăruie, fiindcă se teme, că credincioșii lui se vor deștepta și nu vor mai da ascultare acelor, care nu-i învață altceva, decât cum să se amăgească pe sine înșiși.

De o parte e bine și așa. Dar' pe calea aceasta națiunea politică cea adevărată și tot așa țeara cea adevărată se va sătura de a mai asista la spectacolele, care le produc oficioșii budapestani și chiar și cei din provincie, cu neadevărurile lor. Se vor hotărî odată a rupe mascele de pe fețele hipocriților, ca să-și vadă națiunea și țeara cum sînt: apostoli mincinoși ai liberalismului și îndreptățirii egale.

Până nu se vor întempla aceste, se va scrie, se va declama mult despre libertate și despre alte idei frumoase. Libertate însă și dreptate nu vom avea. Ungaria va fi un stat cu partid „liberal“ în frunte cu popoare lipsite de libertate.

Mare trebuie să fie lipsa de bărbăți de stat acolo, unde cred oamenii că politica se poate face timp îndelungat cu amăgiri, între care amăgirile de sine joacă rolul cel mai însemnat.

Situația parlamentară. „Pesti Napló“ caracterizează astfel viitoarele desbateri ale casei deputaților:

„Cred contele Szapáry, că desbaterea asupra adresei se va termina în trei zile? Aceasta este o amăgire proprie. Termina-se va în trei săptămîni? Nu scim, dar' ne putem închipui cum va eși desbaterea asupra adresei“. După aceea organul apponyist expune, că fiecare membru al opoziției trebuie să vorbească în desbaterea adresei, pentru-că regele și poporul să afle despre abuzurile comise de guvern în alegeri. Mai departe dîce: „Poate se vota ministerului Szapáry un budget? Unui alt guvern se poate, acestuia nu. Este o amăgire proprie, dacă guvernul Szapáry crede, că după cele întemplate îi mai este permis să guverneze în Ungaria în mod constituțional. A doua-oară însă Szapáry nu va mai pute disolva parlamentul. Prin urmare nu-i va mai rămîne decât demisia“.

Tot „Pesti Napló“ află, că president al casei deputaților va fi ales ear' Toma Péchy. Guvernul a luat această hotărîre, ear' opozițiile vor vota toate pentru Péchy.

Rea credință în toate. În ședința dela 6 Februarie a. c. a casei deputaților din Viena, continuîndu-se desbaterea asupra proiectului subvențiunii de 500.000 a societății de navigație pe Dunăre, au eșit la iveală lucruri interesante despre atitudinea plină de duplicitate a guvernului unguresc în afaceri economice. Extragem următoarele din discursurile rostite. Deputatul Kaftan constată, că subvenția nu ar fi deajuns nici pentru a acoperi dătea de transport, impusă societății de Ungaria în mod ilegal și nedrept, căci aceeași dare nu este impusă și societății germane-de-Sud de navigație pe Dunăre. Prin politica vamală a Ungariei Austria a pierdut piața din România, ceea-ce și societății i-a detras partea cea mai mare a transportului. Mai departe vorbitorul amintese faimoasa cesiune a refacțiilor secrete și încheie arătînd, că Ungaria a pus Aus-

triei pe cap „Lloydul“ cu parcul său vechiu, după-ce și-a înființat „Adria“ cu vase și echipament nou, ear' acum voesc să nîmicască și societatea de navigație pe Dunăre, căreia subvenția nu-i va ajuta, căci Ungaria îi va impune cu atît mai multe jertfe, cu cît mai mult ajutor îi va da Austria. Deputatul Steinwender constată, că nici răscompărarea societății din partea statului nu se poate face, căci s'ar pute numai împreună cu Ungaria, unde însă toate partidele se fereesc a mai crea afaceri comune. Și el dîce, că subvențiunea nu va ajuta nimica, căci Ungaria prin apucături de tarife pe căile ferate și prin tot felul de greutate și va face zadarnice toate jertfele Austriei. El accentuează, că în cele din urmă și Austria poate face ca Ungaria, poate lua represiă, căci precum mărfurile austriace trec prin Ungaria spre Balcani, astfel și cele unguresci trec prin Austria spre țările de Vest. În fine crede, că darea de transport a Ungariei se va cassa în curînd, căci este în contra tratatelor internaționale. Ministrul de comerț Bacquehem într-o vorbire mai lungă recomandă proiectul de subvențiune, atît din motive economice, cît și din motive politice, căci nu este indiferent, ca pavilionul austriac să rămînă pe Dunărea-de-jos. Tot așa îl recomandă și din motive de interese ale monarhiei întregi (*gesamtsstaatlich*), căci administrația armatei reclamă susținerea societății, pentru-că în cas de trebuință aceasta să-și poată împlini misiunea. Este foarte caracteristic, că ministrul austriac nici cu un cuvînt nu a apărât guvernul ungar contra învinuirilor ce i-s'au făcut de vorbitorii precedenți.

Un martor clasic. Contele Ernest Bissingen, fost deputat guvernamental, publică în foile din Budapesta următoarea declarațiune: Până acum am aparținut partidului guvernamental; dar vîdînd abuzurile strigătoare la cer, care cu privilegiul alegerii din Rittberg organele oficiale parte le-au comis, parte le-au suferit, m'am convins că nu sînt neîntemeiate învinuirile, care le face opoziția actualului sistem de guvernare. Cele ce am vîdut și față cu care sanare la autoritățile mai înalte nu se poate afla, m'au făcut să cred acele învinui, care până acum le-am ținut cel puțin exagerate, anume că actualul sistem de guvernare își bazează puterea pe violență și abuz. Aderentul unui astfel de sistem nu pot fi și de aceea declar, că es din partidul guvernamental și intrerup cu el ori-ce fel de legătură.

Conte Ernest Bissingen.

noi ne nutrim cu cînte, deși printr-o muncă cam ciudată.

Ea se uită la mine cu o privire înțeleaptă și-și întinse mîna locotenentului, care era încă puternic strîmțat. Acesta ținînd tremurînd mîna ei într'a sa și voi apoi a i-o duce la gură.

Ea nu-l lăsă și aruncă o privire fugitivă asupra încălțămîntului amicului meu.

„Vă rog a fi oaspeții mei“, vorbi ea apoi, „poftiți mai aproape!“ și dînsa pîși înainte în odaia de oaspeți.

Locotenentul îi urmă tremurînd, ear' dinaintea uși se opri. „Poftesc numai, dle locotenent“, îl încurajă Rebeca cu amicitie.

„Noi ne aflăm aci în America și mulți milionari au trecut printr'însa fără ghetă și ciorapi, până-ce nu li-a suris norocul. Ne vom consulta, cum te-ai pute scoate din perplexitate, deoarece ce d-ta ești la o prietenă veche“, adause ea cu intimitate.

Locotenentul trecu pragul în tăcere și ocupă loc la masă lîngă mine.

După aceste Rebeca dispărî pentru cîtva timp din „salon“, apoi apărî earăși, ținînd pe brațe o tavă mare încărcată cu bere, ouă, șuncă și friptură rece în abundență.

„Acum, domnii mei, n'ai tăntău de toate să dejunați; eu am ceva lucru în prăvălie cu nisce mușterii“, și ea ne lăsă earăși singuri, ear' noi recunoscînd delicateța ei, de a nu voi să ne vadă foamea noastră, ne apucărăm cu grosul de mîncare.

Rebeca reveni earăși și ocupă loc la o mesecioară de cusut lîngă noi.

Alegerile pentru parlamentul din Budapesta.

Corespondentul nostru din Dej ne comunică cu data de ieri, că continuarea raportului său despre întrunirea electorală a Românilor din cercul Ilendei (Vești „Tribuna“ nr. 19) a fost trimisă la adresa „Tribune“. Precum se vede dar' această „parte a raportului a răscit prin buzunarele vre-unui „zelos“ funcționar de poștă.

Despre cele-ce s'au mai petrecut în comitatul Solnoc-Dobăcei cu privire la alegeri ne dă același corespondent următoarele amănunte interesante:

Di Dr. Vasile Luca iu își așiră vorbirea cu următoarele cuvinte: „În orice împrejurări și în orice fapte ale d-voastre să aveți înaintea ochilor legea aceasta și să o scrieți pe ușe ca să o puteți citi în tot ci easul: „Uniți în cugete, uniți în simțiri“.

După-ce se termină ședința, oamenii adunați se desfăcîră în grupuri, vorbind cu satisfacțiune despre cele auzite și admi-niindu-se unii pe alții: ca la alegeri nici unul se nu iee parte.

Se exmise și din partea presidii clubului în toate comunele din cerc proclamații, în care din nou sînt făcuți atenți alegătorii la observarea pasivității și înconștienței, că nu la dieta ungurească, ci la Maiestatea Sa avem să mergem cu plînsurile noastre.

Observ, că și aici ca la întreg poporul român din țeară, domnesce mare încredere cătră Monarch și dela El se așteaptă dreptate.

În ziua de 25 Ian. s'a ținut adunare în Letca, la care au luat parte peste 2000 oameni. Aci di Dr. Mihali a vorbit despre necesitatea unirii în toate acțiunile politice ale Românilor, despre drepturile naționale și fără-delegile guvernului maghiar, a schițat și explicat cu motivările cuvenite rezoluțiunile conferenței generale din Sibiu.

La aceste a răspuns foarte bine și frumos preotul român din Clîț, dl Pachoniu Pop. Ear' poporul în marea lui însufleșire chiar jură, că toate cele auzite le va ține.

Asemenea s'au primit rezoluțiunile conferenței dela Sibiu și în adunarea din Gîlod, ținută la 26 Ian., unde afară de dl Dr. Mihali a vorbit cu multă înțelepciune și la inimă secretarul clubului — dl Nicolau Hoszu despre importanța partidului național și respectarea concluser.

Deși Românii s'au declarat pasivi și pacifnici, ba nici contracandidat nu s'a designat: în 25 Ian. au sosit la Ileana 2 companii de soldați din Bistrița. Poporeni s'au scandalizat și nu voiau a-i primi în cuartir, până-ce n'a intervenit dl Dr. Mihali.

FOIȚA „TRIBUNEI“

Casa din suburbii.

— Novellă —

de

Rosenthal-Bonin.

Tradusă de Elena S.

(Urmare din nr. 20.)

În considerare pentru garderoba rea a amicului meu mai făcui încă o călătorie și acum căpătărăm 2 dolari. Astfel fu destul, ca să ne putem susține până mîne seară. Eram osteniți, deci încheiarăm reprezentațiunea și întrebărăm după un restaurant.

Aci ne primiră pentru 1 dolar 20 centime de persoană. Mîncărăm eroicesc o cină bună, primirăm o odaie cuvincoasă și durmirăm somnul dreptilor.

În ziua următoare cumpărăm o laternă mare, fiindcă ne deciserăm a da numai astfel de concerte nocturne, unde eram independenți de local și de șarlatanii de ale chirișilor.

Seara următoare fu ca și cea precedentă, rezultatul fu 4 dolari; a treia seară fu mai rea, căpătărăm numai 1 dolar și 10 centime, fiindcă plouase.

Călătoria ne prindea bine. Fața galbină a locotenentului căpeta earăși coloare și viață și eu încă mă simțiam din zi în zi mai cu putere; numai cu garderoba noastră începeam a o duce rău. În America vestimintele sînt enorm de scumpe, ear' ale noastre

erau deja stricate prin aer, soare, praf și ploaie.

Ghetele locotenentului denegară serviciul cu deservire și deja el cănta încălțat fiind cu pantofii cei comodi ai mei, a căror broderie era tare pestrițată.

Astfel străbăturăm noi până la Jamestown, un oraș frumos, așezat lîngă o mare mică și în depărtare numai de o zi de marea Erie, ținta principală a călătoriei noastre artistice.

În ziua precedentă avurăm câștig foarte slab și așa ne hotărîrăm, ca la ameași să căntăm înaintea caselor cu prospect mai bogat din suburbii, pentru-ca apoi seara să putem da un concert în toată forma în vr'un restaurant mare.

Înaintea noastră se afla un edificiu mare, din dîrului căruia se extindea o grădină bine cultivată.

Această casă avea în dreapta o prăvălie cu tot soiul de articoli, ear' în stînga un birt mare, în care, după-cum se vedea scris afară, se putea căpeta apă rece, whisky, punctu și grog.

În catul de sus, unde atîrnau gardine albe la ferestri, se părea a locui familia, de bună seamă bogată.

Această proprietate avea în sine ceva intim și atrăgător. Drumul de țeară era liniștit, eu îmi deslăcui cello, locotenentul încălțase deja demult pantofii mei și-și încheiase rocul. Astfel ne postarăm dinaintea casei și începărăm a cănta.

După un preludiu scurt din partea mea, răsună cîntecul vesel: „Nu rîde așa tare,

Margaretă!“ Locotenentul cănta cu putere și prima strofă răsună vesel în aerul liniștit.

Eram la strofa a doua, eu priviam la cello, când deodată mă spăriă un ton rar, care nu poate exista nici într-o musică, nici chiar în cea mai sălbatică. Locotenentul se opri în mijlocul cîntării, ca-și-când ar fi prins o vrabie cu gura, și-și sgâlă ochii încrămenit, — cello meu încă amuși, căci în ușa casei stetea — Rebeca Samter din Posen, visita fatală de odinioară la bancherul Sternberg în Berlin.

Locotenentul era ca acoperit cu purpură, stetea ca o statuă, el își strînse pumnii și se sgîla la dînsa, ca la o fantomă. Ea tremuram de surprindere și rușine.

„Într'adevăr, ești d-ta, domnule locotenent, și d-ta, domnule velutar?“ răsună acum vocea Rebeci, care se apropia. Ea veni spre noi așa de liniștită și amicăbilă, ca-și-când ne-am fi aflat încă în salonul Sternberg, numai căt ni-se părea, că respirarea i-ar fi mai repede. Pe un moment obrajii ei întunecați se roșiră, ear' în ochii ei strălucul ceva, earăși numai o secundă, ca o lumină supranaturală. Cu noi însă dînsa vorbi liniștit, ca și odinioară, ea era încă și mai frumoasă, deși îmbrăcămîntea-i părea a fi puțin cam neglijentă.

„Da, într'adevăr sîntem noi, d-șoară“, răspunsei eu, pe eând locotenentul stetea mut și două lacrimi îi curseră la vale pe fața sa negrită, frumoasă și slăbită. „Amîndoi am fost fără de noroc, dl locotenent, precum și eu, întemplarea ne aduse de curînd în New-York laolaltă, și, după-cum veți,

„Probabil, că nu vei sci nimic despre verișoara mea din Berlin, dle locotenent“, încep eu.

Tovarșul meu clătîna din cap negativ.

„Nici eu nu sci nimic“, continuă ea. Apoi dîse cu voce mai lînă: „Petrecerea mea de atunci acolo îmi deveni incomodă și astfel călătorii acasă.

„De altmîntrelea visita aceea la Sternberg fu o vizită de adio, deoarece că părinții mei erau hotărîți a emigra în primăvară, fiindcă afacerile începură a merge rău.

„Astfel luarăm acest stabiliment al unchiului meu, fratele mamei mele, care, devenit bogat, voia a se reîntoarce în Germania, — și ne merge peste așteptare bine. Tatăl meu mai are încă o fabrică în Erie-city și astăzi dînsul se află acolo, fiindcă este și de plată, ear' mama mea e la țîrg în New-York și așa eu sînt singură acasă, cu un comis și doi elevi“.

Noi ascultărăm în tăcere, ear' Rebeca fu simțitoare destul, ca să ne aștepte să enărăm și noi pătaniile noastre, pentru-că după o pauză scurtă dînsa continua: „Di voluntar“.

„Türkheim — Otto Türkheim mă numesc“, o intrerupsei eu.

Ea surise și se aplecă puțin. „Domnul Türkheim este un artist“, continuă ea cu liniște, „și aci dînsul o va duce departe, pentru asta n'am nici o grije. Dar' d-ta, dle locotenent, nu poți să devii cîntăreț. Vocea d-tale, e prea debilă și apoi, fără de aceea, aci sînt cîntăreți ca nășipul mării. D-ta trebuie să începi altceva“.

Ea făcă earăși o pauză.

Chiar pe timpul adunărilor pentru dare de seamă, vagabunda din non prin comune cu o haită de corteji grofului Teleki. Pretutindenea era fluerat și cârăit. Mai ales în Răstoci fu atât de batjocorit, încât de mai are nas, nu va uita cât va trăi. Și nici nu se putea altfel, dacă arădăndă se revoalte spiritele române prin înfățișarea sa în comună chiar atunci, când domnia mai mare însușește cătră cauza română. Din Simișna dintre 10 ateguri numai unul l-au readus întreg. Aici unii dintre corteji umblară desmerdați și cu nise pârului bune. Medicului cercul din Ileanda l'a răscălit în Simișna lună în cap, se-și aducă aminte de meritele sale cotreșeci. Țigani muzicanți (câci această podoabă era nedeslipită de convoiul lui Teleki) fricoși cum sânt din fire, se ascundeau pe sub corteji, corteji voinicoși se ascundeau sub Țigani, în fundul căruței.

În comuna Curtăuș, când s'a prezentat groful la un Țeran român cu prindere bună, l'a lăudat frumuseța cășii și arangamentului. Un cortej de ai grofului l'a tălmăcit pe românește lauda „Măriei Sale”, la ce Românul răspunse: „Apoi de tot, cârpim, tot cârpim după tatăl d-sale”, făcând alusiune la pustiirile săvârșite de bătrânul Teleki în anul 1848.

Ear' călătoria dlui Dr. T. Mihali continuă însoțit de dñii Hossesi din Răstoci, Ludovic Frăncu și alți fruntași, era un adevărat triumf în mijlocul mândrelor cete de Români care peleginau la adunări. Mai cu seamă Ilendenii și comunele vecine au luat parte și la adunările din Letea și din Glod.

Să trec acum la rezultatul alegerilor. Precum este cunoscut în toate cercurile electorale din acest comitat au reușit numai deputați guvernamentali.

În Ileanda (așa și în Betlean, Icolodul-mare și orașul Gherla) așezind contracandidat, fu ales cu aclamație groful Teleki Sándor cel mai tiner (legifjabb). Proclamarea s'a întâmplat înaintea nu a mai multor de 50 alegători: jidani, câțiva notari cercuali și primari comunali. Între aceștia abia 15 Români, mișcați cu forța la porunca solgăbirului. Așadar majoritatea primarilor români a rămas acasă.

Celalalt contingent al adunăturii l-au împrimutat tarafele Țiganilor muzicanți și vizitii sânilor. Era mare năcaș și rușine, că nu erau destui „oaspeți”, care să consume cantitatea mare a cântărilor de horincă, cumpărată cu bani scumpi de deputatul Teleki.

Sosind eu la Ileanda în preajma alegerii, — solgăbirul a venit însoțit de gendarmi să mă prindă, ca vezi Doamne să nu agitez și să fac te miri ce păcate. Dar' înspăimântându-se de numeroșii Ilendenii adunați în jurul meu la casa lui Vasiliu Bude, n'au îndrăznit a mă invita la „ospitalitate” lor, ci s'au întors cu frica în spate, ca nu cumva peste noapte să se prăpădească lumea prin „grozavele planuri” ce le vom fi făcut. Precum se vorbește, gendarmilor li s'a poruncit ca fără nita-nisam să l' prindă și pe dl Dr. Mihali, de cumva s'ar prezenta la Ileanda în ziua alegerii. Într'adever, nu știu de unde li-se velici în glava buimăcită, că dimineața până în ziua Românilor din tot cercul au să inunde Ileanda, ca sau să aleagă deputat pe placul lor, sau să facă să se ferească D-șeu de grozăvenii. Păcătoșului fricos tot de aici l'a-năzăresc și ziua la ameați.

„Dar' ce, d-șoară?” întreba locotenentul, „eu n'am învățat altceva decât a fi soldat, și aci asta înseamnă foarte puțin”.

„D-ta poți învăța ceva?”, răspunse Rebeca „Pentru asta nici-odată nu e cineva prea bătrân”.

„Cine va primi un elev așa de mare și cine mă va întreține în timpul învățaturii mele? Aici oamenii potesc lucruri corespunzătoare lucrărilor lor, și cine s'ar îndupleca a primi un învățăcel de aproape 30 de ani?”

„Cine, dle locotenent?” vorbi acum Rebeca cu o siguranță așa de mare, încât mă surprinse. „Eu, dle locotenent, dacă mă primești ca învățătoare. Comiul nostru mă răscăse în curând. Deci te angajez în prăvălia noastră ca comi și te voi introduce. Salar deo-camdată nu capeți nimic. D-ta intri ca voluntar”.

„Însă”, îndrăzni a întrerupe locotenentul roșind.

„Însă — părinții mei — înțelegi d-ta?” îl întrerupse Rebeca. „Această casă și această prăvălie sânt ale mele. Le-am câpătat ca dar', dela unchiul meu, și așa aici eu am a decide”, ăise ea cu siguranță. „Totuși un lucru trebuie să-mi promiți, să mă asigurezi sus și tare pe cuvântul d-tale de onoare, de bărbat nobil și de gentilom”, continuă Rebeca cu ponderosită, „să-mi promiți, că d-ta nu mă vei privi ca pe o damă, nu ca pe o femeie frumoasă, și nu ca un curțisan și bărbat galant, ci ca pe o stupădă caru-șe voese binele d-tale”. Astfel încheia dînsa, privind liniștită la lucrul ei de mână.

(Va urma.)

Alegătorii români din Ileanda, în număr de 65, și-au împlinit datorița în modul cel mai laudabil.

S'au postat în fiecare capăt de sat, cu scopul, ca dacă vor veni și Români la alegeri, să l' întorcă din cale. Li-a și succedat. Pe câțiva care, parte neorientați încă, parte din alte motive, totuși au venit, l'au oprit, l'au chemat la casele lor și l'au ospătat ca pe nise buni frați de un sânge. Mai târziu apoi aceia și-au luat frumusețea drumul înapoi fără să l' fi arătat fața la alegeri, ducându-se liniștiți și voioși, că au putut încungiura păcatul ce era să l' ajungă din urmă. Câțiva primari, notari cercuali și jidani, care totuși s'au strecurat la urnă, fură batjocoriți și ocăriți de oameni, chiar și femeile și copiii aruncau cu petrii și bulgări de nea după ei. Peună rogie nu îndrăzniau să poarte la pâlărie nici Ungurii, necum Jidani sau Români.

Nise bieți primari români, care se întorceau, altcum destul de năcășiți, dela alegeri, până au ajuns acasă au mîncat în patru sate câte patru băței strășnice. Unul dintre ei s'a jurat, că dacă va muri, are să lase cu limba de moarte și sub blăstăm, ca „nici copil de copilul lui să nu îndrăznească a călca vocea neamului”.

Toată adunarea de alegători a contelui Teleki avea aspectul unui conduct funebrel. Nici o însuflețire, fețe posomorite și sficioase, apoi tăcere mormentală înaintea de toate. Chiar și Țigani muzicanți, care nu aveau pe cine înveseli, priviau melancolic, visând la vremuri mai bune.

Ce e mai mult. În ziua alegerii după ameați alegătorii români din Ileanda înscenară o demonstrație cinstită pe stradele comunale. Urași în mai multe sâni străbăteau stradele strigând: „Trăiască nația românească!” „Trăiască dl Dr. Mihali!” și cântând:

„Frunză verde tri și tri
„Să trăiască Mihali!
„Pe noi să ne povățuească,
„În Teleki să trăiască”.

apoi

„Approbata, Compilata,
„Care-a spânzurat pe tata” etc.

Când conductul de sâni se apropiă cătră piața comunale, puținii alegători de ai lui Teleki, care stăteau ciocan înaintea ospătăriei, unde chefulu în lăuntru nădărgari, eșiră înainte cu musica strigând și ei „trăiască dl Mihali”. La aceasta un Ungur invitat de un notar maghiar se ia la fugă după sâni și urcându-se în cea din urmă rănescă cât poate: „Trăiască Teleki!” Cei din sanie îl prind, îl duc cu ei până la un loc și unde era mai afund șanțul drumului țerii îl aruncară acolo, încât abia pută înota afară din neaun.

Multe și interesante episoade s'au mai întâmplat. Poporul le și povestese cu mult haz din gură în gură. Multe reminiscențe de hărnicie românească au rămas sădite în inimile și suvenirea poporațiunii române din acel cerc spre a o îmboldi la progres mereu și la îndemnul de deșteptare continuă. Viteji conducători, sus deci la lucru cu puteri îndoit!

Românii din cercul Ilendei strălucit au dovedit, că sânt cu trup cu suflet popor deștept, conșii și faloși de romanitatea lor. Nicăiri mai strict și mai punctuos n'au putut fi observate conclusele conferenței naționale din Sibiu.

Trebuie să ne dăm seama, că cine și cum a aprins schinte la renașterii uimitoare în acel cerc, până ieri-alaltăieri necăită la ivală?

Conducătorii harnici și probați cum sânt dñii Hossesi din Răstoci, Ludovic Frăncu și Ioan Pocol din Buzaș, Aurel Bilțiu din Ruș, Simeon Petricea, reot în Simișna; Petru Buzaș, preot în Răstoci; Ioan Leményi, proprietar în Glod; Vasile Bude, econom în Ileanda cu numeroși soi consăngeni și alți preoți și oameni cărturari.

Toți aceștia avînd de o parte legături intime cu domni din centru, mai ales cu dl Dr. T. Mihali, de altă parte cetind și studiind diligent stările noastre politice și economice, sînt în curent și orientați asupra mersului lucrurilor noastre românești. Cu deosebire avînd în cele mai largi cercuri contact cu poporul țeran, prin tactica, marimismul și onestitatea lor dovedită în nenămerate rânduri și-au câștigat renume și încredere deplină. Poporul li ascultă necondiționat. Lumina se răspândește din ce în ce, ear' poporul devine chibzuit, cumințit și, ce e mai mult, naționalist înfocat. Popularitatea familiei Hossu din Răstoci este atât de mare, încât în toată ziua găsesci acolo oameni veniți din diferite comune depărtate pentru a cere sfat și ajutor în toate întreprinderile lor. Cărturari români din toată țeara, asemenea procedei și voi, și vă veți mira de rezultatele minunate! Căci și în acel cerc, până în timpul mai recent nu se ivia semne de viață națională marcantă. Ear' acum, după o organizare mai radicală, ai descoperit un element sănătos și trairic.

Tot faptele petrecute în cercul Ilendei au demonstrat și regula, până acum nu prea practisată la noi, că pe popor trebuie a l' interesa imediat de lucrurile publice și a l' face

părtaș în toate mișcările ce au de scop validarea ori redobândirea drepturilor sale naționale. Prin aceasta fi dai se ala politica curentă, îl oțelisci și pregătesci pentru orice eventualități. Atunci nu va fi teamă, că s'ar putea afla guvern ori altă putere pe lume, care să l' slăbească în conștiința sa națională.

Trebuie să se știe însă și aceea, că chiar un popor conșii, dacă este vătămă în cele mri sînte ale sale drepturi și întăritat mereu când nu este vinovat: ușor își poate pierde sârta și ușor se pot născă casuri grave. Mirare ar fi și, când fi aduci pe cap miliție și gendarmi, li ameninți și suspiciozezi cu nedreptul?

Autoritățile publice au să se poarte de tot leal și cu dreptate față cu locuitorii din cercul Ilendei, dacă țin să nu se tulbure liniștea publică.

Forța brutală și nelegiuirile săvârșite în campania electorală de către organele guvernamentale în tot comitatul sînt scandalisătoare. „Ți-se revoltă sângele la auzul faptului barbar întemplat în Chivesci, comună aproape de Dej, unde soldații au împușcat în alegătorii români, care observând pasivitatea, n'au voit să plece la urnă. Au fost vulnerați 7 ași, trei din ei sînt pe patul morții în spitalul din Dej.

Alegătorii din toate comunele învecinate au fost aduși în Dej escortați de gendarmi și păziți în localități deosebite; de aici tot între gendarmi duși la locul de votare. Câțiva preoți români, asemenea prinși și aduși de gendarmi, s'au amestecat în tumultul de pe stradă, și așa au scăpat dintre baionete. Învățătorul român din Poiana-Ciecului a declarat la urnă, că el nu votează pentru nime, este Român și prin urmare pasivist, a fost adus cu forța.

În genere Români în tot comitatul s'au purtat cinstiți și toți căți au scăpat, sau au putut încungiura ghiarele și brutalitățile gendarmilor, s'au abținut dela alegeri.

Dr. János, Farkas cel micăpă, nici chisălită, candidatul cu programul kossuthist în satul sau natal, în Sic, a cădut, obținînd numai 72 de voturi. Adece și cu rușine și cu pagubă.

În tot comitatul earăși a intrat liniștea. Numai cei păcăliți își plâng ilusile pierdute. Români după atâtea ispite și vexațiuni respiră mai liniștit; ear' cei din cercul Ilendei cu fruntea ridicată privesc în fața lumii și în seninătatea bucuriei sufletesci le apare luceațelul unui mândru viitor.

„Sentinela”.

Din Șimleu corespondentul nostru ne scrie cu data de 3 Februarie n. următoarele:

Ieri cam pe la 10 oare seara s'a finit și aici alegerea de deputat. Un lung și de ani acest cerc a trimis la dietă tot deputat independent; dar' acum, de dragul marelui patriot Bánffy-Pașă și în speranță, — precum s'a pronunțat protopopul reformat de aici, cu ocaziunea, când acest Pașă al Românilor și-a desfășurat programul, — că și aici este mare lipsă de a lucra pentru recăștigarea puterilor pierdute ale scumpei lor națiuni (căci se știți, Ungurii din Șimleu se plâng amar, că Români li întrec în toate), ca astfel, precum în întreprinderile conduse de dînsul mai înainte, așa și aici se-și poată câștiga un nume neperitor, — au ales deputat guvernamental.

Candidați au fost doi: Lázár István cu program independent și baronul Bánffy Dezső cu program guvernamental. — Timpul l'a favorizat și alegătorii pe la 9 și 10 oare veniau cu mulțimea din toate părțile atât pentru o partidă, cât și pentru alta. — La ameați nu pute fi omul în curent, că oare care va eși învingător, dar' apoi pe la 5 oare Bánffy avea cu vre-o 400 voturi mai mult ca Lázár și astfel cu ajutorul coruperii și al presiunii a reușit de a pute fi ales cu o majoritate de voturi de 650.

Ce se ține de participarea Românilor la această alegere, conducătorii nostri pot să spună cu îndestulare, că fruntea Românilor și apoi inteligența s'a obținut cu totul de a-și da votul lor unuia sau altuia, — semn învederat, că conferența ținută la 29 Ianuarie, despre care V'am fost scris, a avut bun efect și Români de inimă au și înțeles-o pe deplin. —

Puținii Români căți au fost, au venit parte corupți de o partidă sau alta, parte ca simpli privitori.

Rolul principal la această alegere l'au avut Jidani din loc și din provincie, dîșii au fost cei mai înverșunați corteși și până acolo au mers cu impertinență, încât pe vre-o câțiva din inteligenții nostri din loc, care intrând între popor li îndemneau să se depărteze, l'au amenințat cu închiderea, făcînd contra lor arătare la poliție.

Despre cei-ce au participat V'om face mai târziu o arătare, — dacă va fi posibil nominală, — pe basa însemnărilor ce comisiunea numită la 29 Ianuarie și-le-a făcut,

„ca astfel arătînd lumii numele celor păcătoși și putem influența asupra lor barem cât de puțin pentru viitor.

Raportorul.

Din comitatul Caraș-Severin primim cu data de 5 Februarie n. următoarele informațiuni:

În comuna frumoasă românească Bocșa-română, unde la alegerile din 1886 Români naționaliști cu candidatul lor Brediceanu s'au luptat ca nise eroi pentru dreptul lor, și totuși cu cunoscuta istețime a puterii de aqi a invins Tisza Laszlo, fratele fostului prim ministru și scobitorul după cărtițe, la alegerea de acum ear' dînsul s'a ales, avînd un adversar din ceata lor, dar' cu mult mai neputincios, pe Fábry, în părțile aștea foarte vestit de când era protopretor, acum suspendat. Acesta creștînd, că prin fărădelegile sale comise ca om cu puterea în mână și prin meritele sale dela ultima alegere tot în Bocșa ca cortej principal pentru rivalul său de acum, și-a câștigat destule merite la alegătorii români, și mai virtuos la Bogșeni, că aceștia să părăsească hotărîrea conferenței naționale din Sibiu, și să se însuflețească pentru dînsul! Dar' amar s'a înșelat, că Români sînt pasivi, și prea tare s'au cătrănit la alegerea din urmă, ear' cei la poruncă nu mai au treabă cu el, ci cu care e la putere, și așa Tisza-băci a putut fi reales cu mai puțină cheltueală ca unii colegi de ai sei pe la Pancota, dănd bieților alegători numai cîte 1 fl., plus trenul societății de industrie din Reșița gratis; apoi care vor fi cheltuit mai mult își vor fi dat seama cu punga lor.

Cu totul altfel au mers treburile în Zorlenț. Aicia a mers la sigur; Szerb Gyuri ear' a fost proclamat, deși se vorbea printre oameni, că de ce nu păsese altul, care s'ar deobliga ca numai botrițele ce după lege trebuiau legate la câni păcurăresci, le-ar exopera. Szerb Gyuri, neavînd contracandidat, nici n'a aflat de lipsă a și mai cheltui paralele, și deși și bieții chinezi rîi se vîtau despre o astfel de alegere, căci parola ăilei era „dacă ai în pungă, mînci și beai” sau cu alte cuvinte acum n'am avut lipsă de voi, ar fi fost destul notarii și președintele. Cât despre inteligența noastră dreptcredincioasă partidului național, se poate dice că a fost la înălțimea chemării, excepție făcînd totuși unii, așa un învățător din cei mai moderni, care altcum e de scușat căci a fost de curînd denumit de comisar cercual peste grădinile comunale de pomărit. (? Red. „Tribunei”)

Așa au decurs alegerile în aceste două cercuri. Se dice, că și în Caransebeș a fost alegerea foarte interesantă.

Unul din Caraș.

Dela dl Nicolae Hosszu din Răstoci primim cu data de 6 Februarie următoarea scrisoare:

Domnule Redactor!

În nrl. 15 al „Tribunei” corespondentul din Șomeuta-mare raportînd despre alegerea săvîrșită acolo, între cei rătăciți pomenesc pe un Nicolae Hosszu, preot în Coruia, care nici n'aude, nici nu vede bine.

Fiindcă în Chior numai eu singur sînt între cărturari Nicolae Hosszu și-mi foarte iubesc numele, mai departe mulțumit D-lui! — aud și văd foarte bine, cu toată onoarea V'impărtășesc, că în Coruia e preot Nicolae Pop, și chiar d-sa a participat la alegerea din Șomeuta.

Cu respect

Răstoci, 6 Februarie 1892.

Nicolae Hosszu.

Dela părintele protopop C. Gurbanu primim următoarea scrisoare, căreia cu plăcere îi dăm loc în tot cuprinsul ei:

Buteni, la 24 Ian. 1892 v.

În nrl. 16 a. c. al „Tribunei” mi-se fac grele învinuiri, că adece eu în fruntea preoților și învățătorilor din cercul electoral al Pancotei aș fi năpădit asupra poporului și l'aș fi îndemnat la alegerea cutărui candidat (de deputat dietal). Din informațiunea aceasta trimisă din „o parte ce merită toată încrederea”, onorabila redacțiune extrege concluziunea, că „dacă această scire se adevărește, ar fi timpul suprem ca partidul național român să lăe odată măsuri contra părintelui protopop Gurbanu, care vrea să treacă de membru al acestui partid, ear' încât pentru cîntea d-sale ca bărbat, sentența va fi adusă prin opiniunea publică”.

Înainte de ce opiniunea publică și-ar da verdictul asupra mea, voese a se lămuri, că în ce se cuprinde vina mea, pentru care sînt înfățișat înaintea ei.

Corespondentul me denunță, că am mers la Nădaș, unde am adunat poporul într-o căreimă și l'am îndemnat să țină cu dep. Tagányi, și că am îndemnat toată preoțimea și dascălimea din pro-

topopiatul meu se păsească la alegere.

Aserțiunile acestea le declar de minciuni obrasnice. Eu am fost la Nădaș cu două zile înainte de alegere în treburile oficiale; n'am adunat însă poporul nicăiri, nici n'am dispus să se adune, și nici n'aș fi avut timp spre aceasta, căci de totuși patru ore am petrecut în comună. În nici o căreimă din Nădaș în viața mea n'am intrat. — Am descălecat la preotul tiner și mergînd pedestru cătră casa preotului bătrîn, m'a întîmpinat o ceată de oameni în drum, cu care am stat de vorbă; despre alegerea de deputat n'am vorbit nici un cuvînt; obiectul vorbirii mi-a fost procesul urbarial ce-l are comuna cu domnia; nimic alta. Mergînd la preotul bătrîn, în urma mea au mai venit acolo trei oameni, afirmative alegători, și întrebându-mă cu cine se țină? — li-am răspuns: se șeacă acasă, că noi românii n'avem ce căuta la dieta țerii, cine vom duce cu plînsoare la Împăratul. Preotul bătrîn și oamenii prezenți au și promis, că se vor abține dela alegere și ei imi pot servi totodată de martori în cauza aceasta. Reinforcîndu-mă la preotul tiner, aici era vorba tot despre proces și eu cătră cei de față nici un cuvînt n'am disșeșînă cu Tagányi ori cu alt candidat, nici nu l'am îndemnat să meargă la alegere.

Nici nu se va găsi în întreaga comună om, care să poată dice cu suflet curat, că eu l'aș fi îndemnat să meargă la alegere, din contră — afară de preoții din Nădaș — mă provoc la preotul P. Ana din Tăuș, la preotul A. Chirilă din Șilindia și la preotul Al. Nica din Luguzeu, cu care m'am întîlnit în această cale — se spun fără sfială și după conștiința sufletului lor, că oare nu l'am îndemnat eu spre a se abține dela alegere și că să observe pasivitatea hotărîrită în conferența din Sibiu!

Vreau mai departe să se șie în public și aceea, că comunele din tractul meu protopresbiterial sînt împărțite în trei cercuri electorale: la al Iosășelului, unde aparțin și eu, sînt mulțimea alegătorilor din 13 comune; la B.-Ineu — 23 comune și la Pancota șapte comune. Dacă aș fi vrut să păsesc activ la alegere, mi-aș fi ales din celelalte două cercuri; mi-le-aș fi putut alege amîndouă, și nu chiar al Pancotei, și în cercul Pancotei ca să ajung la Nădaș a trebuit să trec peste alte trei comune, și să aleg oameni și cu alegători, cum de numai Nădașul mi-l'am ales, punctul cel mai extrem al cercului electoral, precum și al tractului meu protopresbiterial?!

Dacă aș fi vrut să păsesc activ, mi-aș fi ales cercul Iosășelului, în care am fost imbiat cu bani ca să spriginesc alegerea unui candidat, care însă, după-ce m'am declarat, că nu iau parte la alegeri, s'a retras.

Dacă am să fiu criticat pentru ținuta mea la alegeri, — poftim cercul acesta al Iosășelului, la care numai comuna Buteni, locul locuinței mele, concourge cu 325 alegători, unde așa dîcînd sînt mai acasă, unde preoții sînt mai mulți și mai aproape de mine, — auditu-s'a oare ca eu numai pe unul baremi să l' fi îndemnat la alegere?! Tot aceasta dîc și despre B.-Ineu și cîtez a provoca în public pe ori-ș-cine, ca să se pronunțe asupra mea. Și — fiindcă se face provocare la cercul Pancotei și în acest cerc despre candidatul Tagányi, aș vră să mi-se arete numai un singur vot, care la îndemnul meu s'ar fi dat pentru acest candidat. Dacă s'ar afla numai un vot unic de acesta, m'elas însumi în vină și eu insumi mi-aș cere judecata publicului asupra mea.

Poate-că va dice corespondentul, că pentru pășirea mea în acest cerc al Pancotei — mi-s'au dat bani. La aceasta răspund, că nici nu mi-s'a dat, nici nu mi-s'au promis, și dacă cineva șie sau că doară ar fi auzit numai, că eu am primit sau că doară mi-s'a promis ceva mită ori din care parte, — îl provoc, ca pentru lămurirea adevărului și pentru susținerea disciplinei de partid să demascheze lucrul acesta înaintea publicului, ca să elucide curatul adevăr. Corespondentul însuși pentru susținerea reputațiunii sale ar trebui să dovedească acesta.

În urma acestora aștept dela corespondentul, care „merită toată încrederea” ca sau să rectifice aserțiunile sale ce se referă la mine, sau să le dovedească. Anume să clarifice 1. La care căreimă din Nădaș am adunat poporul? 2. Cum poate dovedi că am îndemnat poporul să meargă la alegere și ca acolo să țină cu Tagányi ori cu alt candidat? 3. Pe care dintre preoți sau dintre învățători din întreg tractul meu — am îndemnat ca să păsască la alegeri? — Atunci când eu mă provoc la martori, când în public cîtez a contesta adevăritatea aserțiunilor corespondentului, — cred că eu tot dreptul pot și

